

Toimintavinkki

TULEVAISUUSRAATI

Tavoite: Kasvattaa osallistujien tulevaisuuslukutaitoa opettamalla heitä tunnistamaan ja kyseenalaistamaan omaa ajattelua ja toimintaa ohjaavia tulevaisuusolettamuksia

Harjoituksen kulku

Kokoa oppilaista tulevaisuusraati, jossa jokainen pääsee ottamaan kantaa erilaisiin tulevaisuutta koskeviin väittämiin. Voit käyttää valmiita esimerkkiväittämiä tai muokata niitä sopivammiksi riippuen osallistujien iästä sekä käsiteltävästä aiheesta tai teemasta. Voit myös keksiä kokonaan uusia tulevaisuusväittämiä itse tai yhdessä oppilaiden kanssa.

Ennen harjoituksen alkua osallistujia kannattaa muistuttaa siitä, että tulevaisuutta ei voi ennustaa eikä väittämiin siis ole oikeita tai vääriä vastauksia. Ylipäättään harjoituksen tarkoituksena ei ole yrittää arvata tulevaisuutta ”oikein”, vaan tuoda esille, millaisia ääneen lausumattomia ja tiedostamattomia odotuksia ja oletuksia osallis-

tujilla on tulevaisuuteen liittyen, sekä pohtia, miten ne vaikuttavat omaan käyttäytymiseen tässä hetkessä.

Tulevaisuusraati etenee kierroksittain yksi väittäjä kerrallaan. Keskustelkaa ensin väittämästä niin, että jokainen osallistuja on ymmärtänyt, mitä sillä tarkoitetaan. Tämän jälkeen jokaisen osallistujan tehtävänä on itsenäisesti arvioida muutaman minuutin ajan kyseisen väittämän todennäköisyyttä ja toivottavuutta oheisen nelikentän avulla.

Lopuksi suoritetaan äänestys, jossa jokainen osallistuja kertoo, mikä nelikentän lohkoista kuvastaa parhaiten hänen omaa henkilökohtaista näkemystensä kyseiseen väittämään.

Äänestys voidaan toteuttaa kahdella eri tavalla:

- Tulostetaan tulevaisuusväittämät ja äänestysnelikentät A3-kokoisille julisteille, joihin jokainen osallistuja käy merkitsemässä oman äänensä värikynällä.
- Teipataan äänestysnelikenttä lattiaan ja liikutaan tilassa.

Esimerkkiväittämiä

1. Tulevaisuudessa eläinten hyvinvointi on yhtä tärkeää kuin ihmisten hyvinvointi.
2. Tulevaisuudessa ei ole roskia, ainoastaan arvokkaita raaka-aineita.
3. Tulevaisuudessa aikuiset tekevät vähemmän töitä, koska he arvostavat vapaa-aikaa enemmän kuin rahaa.
4. Tulevaisuuden ympäristöystävällinen ruoka ei kasva pelloilla tai navetoissa, vaan laboratoriossa ja bioreaktoreissa.
5. Tulevaisuuden kaupungissa parkkipaikkojen tilalla kasvaa metsää ja niittyjä.

Keskustelukysymyksiä

- Mikä nelikentän lohko parhaiten kuvastaa omaa suhtautumistani?
- Millaiset argumentit tai tosiasiat puoltavat näkemystäni?
- Mistä "tiedän", että väittämä on todennäköinen tai epätodennäköinen?
- Miksi ja kenen kannalta väittämä on toivottava tai epätoivottava?
- Mitkä argumentit tai tosiasiat voivat haastaa tai kumota näkemystäni?
- Mitä jos omat oletukseni tulevaisuudesta muuttuvat?

Äänestystuloksen purkaminen ja keskustelu

Äänestystulos puretaan lopuksi yhteisessä keskustelussa, jossa osallistujat kertovat perusteluja omien näkemystensä tueksi sekä sen jälkeen pyrkivät yhdessä haastamaan niitä. Haastamisen tarkoituksena ei ole väitellä tai käännäyttää, vaan avartaa oman tulevaisuusajattelun lähtöoletuksia ja löytää nykyhetkessä uudenlaisia tapoja ajatella, toimia ja tehdä tulevaisuutta.

Vinkki kasvattajalle

Voit tehdä harjoituksen myös itsenäisesti ja reflektoida sen avulla omaa tulevaisuussuhdettasi. Millaiset tulevaisuusolettamat hallitsevat omaa ajatteluaasi? Entä miten ne vaikuttavat työhösi kasvattajana?

Materiaalivinkki

Telin tutkimusmatka tulevaisuuksiin on Otto Tähkäpään kirjoittama alakouluikäisille lapsille tarkoitettu tarinallinen tietokirja, joka vie lukijansa jännittävälle tutkimusmatkalle vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin. Runsaan kuvituksen ja mukaansatempaavan tarinan lisäksi kirja sisältää tietoa tulevaisuudesta ja tulevaisuudentutkimuksesta. Tarinan oheen sijoitellut tietoiskut sekä valmiit kysymykset ja pohdinta-tehtävät tarjoavat tekemistä ja keskusteltavaa eri-ikäisille tulevaisuudentutkijoille.

